

วิธีรู้ใจ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอานะ ใครมีธุระจะกลับก่อน ใครจะขยับยังงี้ก็ได้นะ เวลาพูดมันไปเรื่อยๆ เวลาเทศน์ตอนเช้า เทศน์ประมาณสักสิบกว่านาทิจึง เพราะว่าเขามาแล้วทุกคนเขามีธุระ ถ้าคนมีธุระมันละล้าละลัง ถ้าจิตมันไม่ตั้งใจมันจะไม่ได้มาก แต่เมื่อเขาลงทุนแล้ว เขามาแล้วนะ ก็ถือว่าคนมาแล้วเหมือนกับคนมาเยี่ยมบ้านเราเห็นไหม ก็เราจะไม่ให้เขากลับไปมือเปล่า เราต้องมีของตอบแทนเขา นี่เหมือนกันเขามาวัดมาว่า ถ้าไม่ได้เทศน์เลยนะ ไปวัดนะ ไปวัดเห็นไหม เดียวนี้เขาย้ายวัดไปอยู่ในศูนย์การค้าเพราะอะไร เพราะเขาต้องการให้คนเข้าวัด นี่ไงเขาอุตส่าห์มาวัด แล้วเขากลับไป เขามาทำบุญของเขาก็ได้เป็นพิธีเฉยๆ

แต่ถ้าได้ฟังเทศน์ ฟังธรรม ธรรมอันนี้มันสะเทือน ก็ว่าปลุกความรู้สึกเขาให้ขึ้นมา ปลุกความรู้สึกของคนให้สนใจในศาสนา แต่ถ้ากลับไปแล้วเห็นไหม ถ้ามีเวลามันอธิบายได้เคลียร์ไหม อธิบายได้เป็นขั้นๆ เข้าไป เพราะว่าเราปฏิบัติเราจะงงทั้งนั้นแหละ เวลาเราปฏิบัติใช่ไหม ทุกคนมาถามหมดนะ เวลาปฏิบัติไป มันเป็นสัพพัตถ์ปามาสดใหม่ มันผิดพลาดใหม่ มันจะถูกใหม่

น้ำเห็นไหม น้ำอยู่ในขวด เวลาเราหยิบมา เราดื่มได้เลย น้ำอยู่ในขวดเพราะอะไร เพราะเดี๋ยวนี้เทคโนโลยีมันมีใช่ไหม ก็ทำขวด ตอนนี้อยู่ยุโรปเขาแอนตี้แล้วนะ เขาบอกว่าขวดมันทำลายสถานะแวดล้อม ตอนนี้อยู่ยุโรป โลกร้อนเนี่ยเขาแอนตี้ละ เขาไม่ให้ใช้น้ำขวด เขาจะให้ใช้น้ำประปา ให้ใช้น้ำปกติเห็นไหม เวลาเขามาคิดได้ เขามาคิดได้ที่หลัง แต่เพื่อความสะดวกเห็นไหม เหมือนถุงพลาสติกเลย ตอนคิดได้ถุงพลาสติกใหม่นะ โอ้โฮ..เป็นประโยชน์กับโลก เดียวนี้ก่ายหน้าผากเลย จะทำยังไงเพื่อจะทำลายมัน

การปฏิบัติธรรมก็เหมือนกัน การปฏิบัติธรรมคือมันไม่มีภาระไม่มีสิ่งใดๆ เลย แล้วเราต้องชวนขาย เราต้องค้นหาของเราตัวเอง เพื่อประโยชน์กับเรา แต่ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีมันเจริญใช่ไหม พอปฏิบัติธรรมก็ เนี่ย..ผมปฏิบัติแล้ว เนี่ย..มันจะเป็นสัพพัตถ์ปามาสดใหม่ มันผิดพลาดใหม่ มันผิดหมด

เราพูดได้เลยว่าทุกคนปฏิบัติจะผิดทุกคนเลย ไม่มีใครปฏิบัติแล้วถูก ไม่มี ถ้ามี..คนนั้นต้องเป็นพระอรหันต์มาแล้ว คือคนนั้นเขาสะอาดบริสุทธิ์มาแล้ว แล้วคนที่ปฏิบัติมีกิเลสใหม่ ถ้าปฏิบัติใหม่ๆ เนี่ย กิเลสหนาด้วย แต่พอปฏิบัติแล้วกิเลสจะเริ่มบางไป บางไป นั่นละมันจะเริ่มถูกมากขึ้นๆ พอมันถึงที่สุด คนปฏิบัติทั้งหมด..ผิดหมด คนที่ปฏิบัติถูกไม่มี

แม้แต่พระพุทธเจ้าปฏิบัติก็ผิดมาก่อน ฉะนั้นถ้ามันจะมีความผิดพลาด ความผิดพลาดเพราะอย่างเรา เราไม่รู้จักอะไรเลย เราจะทำอะไรให้มันถูกเลย มันเป็นไปได้ยังไง เราก็ต้องฝึกหัดใช้ใหม่ เราก็ต้องลองใช้ใหม่ มันจะผิดมันจะถูกบ้าง ความผิดความถูกนั้นมันจะฝึกเรา คนเรานะ นักกีฬาหรือการฝึกฝน เขาฝึกมาจากนั้น เราเป็นผู้ใหญ่นั่งกันอยู่ เราเป็นเด็ก ถลอลออกมา ทุกคนเดินไม่ได้หมดเลย แล้วพ่อแม่ก็ฝึกให้เดิน แล้วเราก็เดินขึ้นมา พ่อแม่ก็ส่งไปโรงเรียนไปศึกษา แล้วเราก็ไปศึกษาโรงเรียนมา แล้วมันมาจากไหน ก็มาจากเราฝึกมาทั้งนั้น มันมาจากการเราฝึกเราค้นคว้ามา

ปฏิบัติธรรมก็เหมือนกัน ปฏิบัติธรรมเห็นใหม่ เราพูดบ่อย เพราะเราปฏิบัติ คูสิ.. ดูอย่างมหายาน เขาไปถามพระอรหันต์ว่า พระอรหันต์นี้ดำรงชีวิตยังไง หิวก็กิน ร้อนก็อาบน้ำ เราก็คิดใช้ใหม่ เราก็กิน เราก็อาบน้ำ แต่เราไม่ได้คิดถึงวุฒิภาวะของใจเลย หิวก็กิน ร้อนก็อาบน้ำ หมายถึงว่าเราพัฒนาการจนมาเป็นผู้ใหญ่แล้ว เข้าใจทุกอย่างแล้ว เราดำรงชีวิตของเราโดยธรรมชาติ พระอรหันต์ฝึกจิตมาจน จิตพ้นจากกิเลสแล้ว จะทำยังไงมันก็สุขสบายใช้ใหม่

เด็กที่มันยังไม่ได้เติบโตเลย เด็กมันยังแบเบาะอยู่เลย หิวมันกินได้ใหม่ เด็กแบเบาะหิวมันกินได้ใหม่ มันก็จ้อยในเบาะของมันนะ เวลากินมันก็เอามือควักจี้กิน เพราะอะไร ก็เพราะมันไม่รู้จักอะไร เพราะมันเป็นเด็ก นี่ก็เหมือนกันหิวก็กิน เราก็ตีความผิดกันไป เราตีความผิดนะ เวลาคำสอนนะเขาสอนถูก เขาบอกหลักการมาถูกหมดละ แต่พวกเราจิตใจมันยังเป็นโลกอยู่ไง พอเป็นโลกอยู่ พอเราไปศึกษาปั๊บ เราก็เอาความเห็นเราเข้าไปบวก แล้วมาปฏิบัติก็กลัวผิด กลัวผิด เพราะฉะนั้นถ้าบอกว่าผิดหมดเลย พอปฏิบัติไปทุกคนก็จะท้อแท้หมดเลย ทั้งเราด้วยทั้งพุทธเจ้าด้วย เพราะคนเกิดมามันมีวิชา

ครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อยนะ คนที่เกิดมาทั้งหมด มีวิชาทั้งหมด ทุกคนทุกข์หมดเลย คนที่เกิดมาแล้วมีความสุข ไม่มี ไม่มี ทุกดวงใจที่เกิด ทุกดวงใจ ทุกดวงใจ ไม่มียกเว้นเลย ไม่มียกเว้น แต่พอมาปฏิบัติแล้วสิ พอปฏิบัติแล้วมันจะเริ่มทำให้มันสะอาดขึ้น ดีขึ้น สะอาดขึ้น ดีขึ้น ถึงที่สุดแห่งทุกข์เออ..นั่นนะ หิวก็กิน ร้อนก็อาบน้ำ คือจิตมันพัฒนามาจนเป็นผู้หลักผู้ใหญ่แล้ว นี่คำพูดผู้หลักผู้ใหญ่โดยธรรมชาติของมนุษย์มันต้องโตเป็นผู้ใหญ่เป็นธรรมดา

แต่จิตไม่เป็นเช่นนั้น จิตมันจะเป็นทารกอย่างนี้ตลอดไป ทั้งๆ ที่มันไม่ตาย มันไปเกิดใน นรกอเวจีมันก็ไม่ตาย มันโดนไฟบรรลัยกัลป์เผาขนาดไหน มันก็ไม่ตาย หมดจากภาวะกรรมแล้วมัน ก็ขึ้นมา ขึ้นมาเป็นสัตว์เดรัจฉานเป็นอะไรต่างๆ จนมาเกิดเป็นมนุษย์ เนี่ย..มันไม่เคยตาย จิตนี้ไม่เคย ตายนะ แต่เป็นทารกน้อยอย่างนั้น หมุนไปอยู่อย่างนั้น แล้วบอกว่าหิวก็กิน ถ้าหิวก็กินนะพวกเราจะ คุมใจได้ คือเราจะเป็นคนดีตลอดเลย เราจะทำความดี เราจะไม่ทำความชั่วเลย คุมได้ไหม ความ คิดนะ ไม่ให้มันคิดไม่ดีเลยได้ไหม เอ้า..ก็รู้อยู่ หิวก็กินไง เอ้า..คิดไม่ดีก็ต้องหยุดมันให้ได้สิ เอ้า..คิด ไม่ดีก็อย่าไปคิดมันสิ เหมือนทารก คือมันคุมไม่ได้ มันเหมือนเด็กอ่อนหมุนไปตามธรรมชาติของมัน

แต่พอเรามีศรัทธาความเชื่อแล้ว เราปฏิบัติขึ้นมาจนมีสติ จนมีสมาธิ นั่นละ ควคุมได้ละ เริ่ม ดีขึ้นละ เริ่มดีขึ้น ก็ยังไม่รู้ ยังกินไม่เป็นเหมือนกัน เพราะมรรค ๔ ผล ๔ โสดาปัตติมรรค อาหารของ มรรคญาณ ของโสดาปัตติมรรค สกิทาคามรรค อนาคามรรค นี่คืออาหารแต่ละชนิด ที่กินจนอิ่มหน้า ลำราญ พอมันสมบูรณ์เขาเป็นโสดาปัตติผล สกิทาคาผล อนาคาผล อรหัตตผล นั่นนะ นั่นคือผลของ มัน ถ้าผลของมันพัฒนาขึ้นมาแล้ว จิตดวงนั้นมันจะไปไหน จิตดวงนั้นนะ มันหิวก็กิน ร้อนก็อาบน้ำ

ทีนี้ เวลาเราปฏิบัติเห็นใหม่ มันต้องปฏิบัติขึ้นมา พอปฏิบัติขึ้นมา คนที่เป็นจริง คนที่สิ้น กิเลสจะพูดได้ถูกหมดละ แต่ของเรา เราตีความโดยความเห็นของเรา ถ้าเราตีความเห็นของเราเห็น ใหม่ เวลาปฏิบัติไปแล้ว อะไรจะวิปัสสนา อะไรเป็นสัญญา สัญญาทั้งหมด ศึกษาไง สุตมยปัญญา การศึกษาเล่าเรียน ศาสตราจารย์นะ คือกเตอร์นะ สิ่งที่เราศึกษามานั่น นั่นคือสัญญาทั้งหมดเลย ทั้งๆ ที่ เราทำวิจัยนั่นนะ วิจัยมันก็ทดสอบของเรา ทดสอบทางโลก นั่นคือสัญญาทั้งหมด สัญญาทั้งหมด เพราะอะไร เพราะสรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจัง ทุกอย่างไม่มีความจริงเลย แล้วสัญญาข้อมูลเก็บไว้ในใจ

แล้วพอเราประพุดิจจากสุตมยปัญญา จินตมยปัญญาเห็นใหม่ เราจินตนาการกัน นิพพานเป็น อย่างนั้น ทุกคนอยากปฏิบัติอย่างนั้น อย่างนั้นๆ แล้วเป็นตามที่เราคิดใหม่ เวลาเราภาวนาไปมันว่าง มันเว้งว่างขนาดไหน นั่นมันเป็นความจริงใหม่ เพราะ.. เพราะมันควบคุมไม่ได้ มันเป็นอนิจจัง มัน แปรสภาพตลอด เราจะไม่มียะไรจับต้องสิ่งใด ยึดมันอะไรไว้ได้เลย เพราะไม่มีอะไรคงที่ มันจะ หมุนเวียน มันจะเปลี่ยนสภาพของมัน จะว่างขนาดไหน จะคืดขนาดไหนนะ ถึงเวลามันกินตัวมันเอง มันจะแปรสภาพตลอด แล้วอะไรเป็นความจริง

แต่พอจิตเราเราตั้งสติใช้ใหม่ เราศึกษามาเวลาศึกษาเห็นใหม่ คุณติ ครอบงำกรรมฐานเรา หลวง ปู่ฝันท่านพูดเอง ปรัชติเรียนมาแล้ว อุปัชฌาย์สอนให้ เกสา โลมา นขา ทันดา ตโจ เกสา โลมา นขา ทันดา ตโจ เนี่ย ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ถ้าแทงทะลุ พระพุทธเจ้าให้อาฐมาแล้ว ให้โจทย์มาแล้ว ดีให้

แตก ถ้าดีใจท้อนี้แตก ถ้าไปศึกษาเห็นใหม่ไปศึกษา พระพุทธเจ้าเกิดที่ไหน โดมาอย่างไร ออกปฏิบัติที่ไหน นั่นไปเรียนประวัติ ไปศึกษาประวัติ แต่ถ้าเอาข้อเท็จจริง ผม ขน เล็บ ฟัน หนังเนื้อ พระพุทธเจ้าก็ทะเลาะผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เข้าไป เราก็มีผม ขน เล็บ ฟัน หนัง แต่เราก็เห็นทุกวัน มีแต่ไปขัดผิวไป กล้วยมันจะไม่สลายไป

แต่ถ้ามันเป็นญาณของใจที่มันมองทะลุนะ ครูบาอาจารย์นะ หลวงปู่ทิมเนื้อ ผมเส้นหนึ่ง เห็นผมเส้นหนึ่งนะ ขยายส่วนมัน จากผมเส้นหนึ่งกลายเป็นท่อนซุง ในท่อนซุงนั้นมันจะมี มันเหมือนท่อน้ำ ในท่อน้ำมันจะมีอาหาร อาหารตั้งแต่รากผมถึงเส้นผม มันขยายส่วน แยกส่วนเห็นใหม่ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นหน้าที่ของเรา เราศึกษาตรงนี้ ถ้ามันศึกษาตรงนี้ มันศึกษาเข้าไปได้เห็นใหม่ นี่มันทะลุแล้ว เนี่ย.. ธรรมชาติเรา

ปริยัติเรียนมาแล้ว ปฏิบัติปฏิบัติขึ้นมาก็ให้เป็น พอปฏิบัติขึ้นมาก็ ปริยัติเรียนมาแล้ว เนี่ยสัญญา สัญญาเห็นใหม่ สัญญาคือความจำ สัญญาคือข้อมูล แล้วสัญญาไม่ใช่มีสัญญาเฉพาะชาตินี้ ใจ สัญญาในชาตินี้ในปัจจุบัน พ่อแม่ก็สอนไว้ โดมาเนี่ยพ่อแม่สอนนะ ลูกทำอย่างนี้ไม่ดี ทำอย่างนี้ดี จำไว้ เวลาทำดีพ่อแม่ตบมือให้ โอ้ย..ดีใจ เดียวจะทำอวดแม่เลย ทำอวด เนี่ย..มันได้ข้อมูลว่าทำอย่างนี้ดี เขาทำอย่างนี้แล้ว พ่อแม่ให้รางวัล ทำอย่างนี้ไม่ดี อย่างนี้ๆไม่ดี สัญญาใจ สัญญาจำมาแล้ว สิ้นเนื้อจำมาแล้ว

สมมุติเนี่ยสัญญาทั้งหมดนะ จำมาแล้ว แล้วสัญญามาลบสัญญานะ อย่างภาษาชนชาติ คนละชนชาติ คำพูดนะ มันสิ่งเดียวกันแต่สมมุติต่างกัน เนี่ยสัญญาต่างกัน แต่ถึงเป้าหมายอริยสัจจ์มันจะอันเดียวกันเห็นใหม่ สัญญา สัญญาคือการจำได้ การจำ ศึกษา ทฤษฎีเราอ่านต่างๆ เราพยายามจำให้ได้เลย แล้วเดี๋ยวก็ลืม ต้องทบทวนนะ เปิดหนังสือแล้ว ลืม ลืม ลืม

แต่ถ้าเป็นอริยสัจจ์เป็นความจริงนะ ความจริงไม่มีวันลืม ความจริงอริยสัจจ์มันฝังอยู่ที่ใจ อริยสัจจ์เป็นความรู้จริง เหมือนรส รสเนื้อมัน หวาน เนี่ยเอ็งเขียนว่าหวาน แต่ลิ้นเราว่าหวานเนี่ย หวานมันยังมี อืม..หวานระดับอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด ความหวานมันยังมีรสเข้มข้นของความหวาน แต่ถ้ามันเขียนว่าหวานก็คือหวานนะ ต้องดื่มหวานเข้มข้น หวานปานกลาง แต่ลิ้นเรา มันตอบได้หมดนะ

คำว่าสัญญา สัญญามันเป็นความจำข้อมูล ถ้ามันสัญญาเนี่ย ตัวสัญญามันจะทำให้เรายึดมั่น ความยึดมั่นนะ ที่นี้เวลาเราตั้งสติ เวลาเราจะปฏิบัติ ตรงนี้เราต้องลบล้าง สัญญาคือข้อมูล คือแผนที่ แต่เวลาจิตมันสัมผัส จิตสัมผัสนั้นเป็นความจริง นี่ความจริงที่สัมผัสอันนี้ เราอยู่กับปัจจุบันใจ ถ้าอยู่

กับปัจจุบันอยู่กับความจริงอันนี้เห็นไหม อยู่กับปัจจุบันอันนี้ เนี่ย..จิตมันจะเป็นปัจจุบัน จิตปัจจุบันคือสมาธินี้แหละ

สมาธิคือจิตมันเป็นปัจจุบัน สิ่งที่ไม่เป็นปัจจุบันคือจิตมันคิด อดีต อนาคต ใจ นั่งอยู่นี้ ห่วงบ้าน ยังไม่ได้ปิดไฟเลยนะ เตาแก๊สที่บ้านไม่ได้ปิด โอ้ย...เดี๋ยวที่บ้านไฟไหม้เลยนะ เนี่ย.. นั่งอยู่นี้มันคิดไป เป็นปัจจุบันไหม ปัจจุบันจิตอยู่ที่นี้ แต่จิตมันคิดสายแต่ตลอด มันไม่เป็นปัจจุบัน มันก็ไม่เป็นสมาธิละสิ ถ้ามันเป็นปัจจุบัน พลังงาน พลังงานเนือๆ พลังงานที่ไม่ผสมด้วยสิ่งใด มันเป็นพลังงานเฉยๆ ไม่ใช่ความคิด

ทีนี้กว่ามันจะเป็นพลังงานที่ไม่ใช่ความคิด มันจะใช้สัญญามาก่อน ใช้สัญญา พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ เนี่ย พอสอนอย่างนี้เข้ามา มันก็สงบเข้ามา แล้วพอออกวิปัสสนา สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา เวลาใช้ภาวนามันเหมือนกับความคิดจินตนาการ มันยังไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นปัจจุบัน แล้วถ้าภาวนามยปัญญา คำว่าภาวนามยปัญญานี้คนอธิบายไม่ถูกหรอก คนอธิบายไม่ได้ ถ้าคนไม่เคยเห็นภาวนามยปัญญา

เราไม่เคยเห็นเสือเลย เขาบอกว่าเสือเป็นอย่างไร เราก็คาดเราก็อะเลื่อๆ แต่เราไม่เคยเห็นเสือเลย แล้วพอไปเห็นเสือ คนเห็นเสือเห็นไหม เห็นเสือภาพวาด โอ้เห็นเสือในกรง ไปดูเสือในสวนสัตว์นะ เห็นเสือก็เห็นเสือสิ ไปเห็นเสือในป่าสิ เห็นเสือที่หลุดออกมาละ แล้วมันจะตะครุบเรานะ ความรู้สึกมันต่างกันยังไง เห็นเสือที่มันหิวนะ ยิ่งเสือเจ็บนะ มันจะหาเหยื่อ แล้วมันเพชฌัญญูหน้ากับเราตัวต่อตัว เราจะเป็นอาหารของเสือเนี่ย ความรู้สึกเป็นยังไง กับไปเห็นเสืออยู่ในกรงใช่ไหม โอ้เสืออยู่ในกรง เสือไม่กัดเราหรอก เห็นเสือก็เห็นเสือ โอ้...เสือสวยดี แต่ไปเห็นเสือในป่านะ ความรู้สึกมันต่างกัน

ปัญญาที่คิด ปัญญาที่เป็น มันหลากหลายมาก มันแตกต่างกันมหาศาล แต่เวลาคนไม่เป็น มันก็พากันไปตามวาระมันนั่นแหละ ปัญญาเป็นอย่างนั้น ปัญญา นี่ก็ปัญญาไง แล้วแยกไม่เป็น สุตมยปัญญาเป็นยังไง ฟังอยู่เนี่ยสุตมยปัญญา แล้วเป็นสุตมยปัญญาด้วย เป็นจินตมยปัญญาด้วย แล้วจะเป็นภาวนามยปัญญาด้วย ถ้ามันพลิกเดี๋ยวนี เวลาพระพุทธเจ้าเทศน์นะ เวลาเทศน์ เวลาพระพุทธเจ้าเทศน์นะ เทวคา อินทร์ พรหม นั่งฟังนี้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาทันทีเลย

ความเป็นพระอรหันต์สิ้นกิเลสละ มันพัฒนาการเดี๋ยวนั้นใจ เนี่ยข้างกระดิกหูแสบลิ้นสว่างโพล่งพริบๆ เนี่ย เพราะจิตมันเร็วใช่ไหม จิตมันรวม มันพัฒนาการของมันอยู่แล้ว พอมีคำเทศน์เข้าไปกระตุกมันปั๊บ มันปล่อยปั๊บ นี่ใจขณะที่มันปล่อยนะ นี่ปัญญาเห็นไหม

สุดมยปัญญาคือการฟัง ถ้าฟังโดยธรรมดา เนียฟังปฏิบัติใหม่ เออ เราเป็นคนปฏิบัติใหม่เนอะ เราก็ยังไม่เคยปฏิบัติใช้ใหม่ เราก็ต้องฟังแล้วก็ต้องเอาเนื้อความ เนียๆ สัญญา เนียสุดมยปัญญา ฟังแบบสุดมยปัญญา ฟังแบบเอาข้อมูลฟังแบบจำ จำเอาข้อมูลเห็นใหม่ จินตมยปัญญาเห็นใหม่ จิตเรามีพัฒนาการของมันอยู่แล้ว

เวลาครูบาอาจารย์เทศน์มา มันเป็นไปตามนั้น มันเป็นไปเห็นใหม่ มันเป็นไป มันเปลี่ยนนะ มันเป็นไป มันมีอาการ เห็นใหม่คูสิเวลาจิตสงบนะ ตัวขยายขนพองสยองเกล้า สิ่งใดกระทบนะ มันมีอาการ จินตมยปัญญา จินตมยปัญญามันยังไม่ถึงที่สุด พอมันถึงที่สุด พอปัญญามันหมุน พอเทศน์เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศน์นะ จิตเราผ่านมาแล้ว ทำความสงบของใจมาอยู่แล้ว เราภาวนามาอยู่แล้ว เราใช้ปัญญาใคร่ครวญมาบ้างแล้ว เนียบ้างแล้ว แต่ยังไม่มีความไม่แน่ใจของเราเอง เวลาฟังเทศน์ ผลวะ ขาดพริบ นี๊ภาวนามยปัญญาเห็นใหม่

การฟังเทศน์หนึ่ง ถ้ามันเป็นจิปปาปัญญาคือผู้ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ขนาดฟังเทศน์หนึ่งเดียว เนียเป็นพระอรหันต์เลยแล้วในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าเทศน์ เทวดา อินทร์ พรหม สำเร็จเป็นพระอรหันต์ เป็นแสน เป็นแสนๆ ถ้าคำว่าพระอรหันต์คือจิต จิตเรา ความขุ่นมัวของใจ ความหมักหมมของใจ คูสิ เวลาครูบาอาจารย์เทศน์ ความคิดเรายังโต้แย้งเลย ความคิดเรายังไม่ลงตัวเลย เนีย..มันโต้แย้ง มันไม่ลงใจเห็นใหม่ แต่ถ้าจิตมันลง เพราะมันพิจารณาของมันมาแล้วใช้ใหม่ เพราะคำพูดของครูบาอาจารย์นะท่านเป็นธรรม พอเป็นธรรมคือสัจจะความจริง ความจริงที่จะเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น

เพียงแต่เราทำถึง เราทำพอดี เราทำเกินเลยไป แล้วเราทำถึงเราทำของเราอยู่เนี่ย มันไม่สมควรเห็นใหม่ เราฟังอยู่ เรามีอาการที่เป็นไปอยู่ แล้วที่ธรรมะเข้ามา ถ้าจิตเรามันลงตัวสมควร มรรคสามัคคีรวมตัวพริบ เนีย..รวมตัวลงเลย เนีย..ภาวนามยปัญญา แต่ถ้ามันไม่รวมตัวเห็นใหม่ สิ่งทีครูบาอาจารย์เทศน์มา แต่เราวิปัสสนาเราคิดใช้ปัญญาแล้ว มันปล่อยบ้าง ปล่อยบ้าง แต่มันไม่รวมตัว ไม่รวมตัว คือมรรคสามัคคีไม่รวมตัว คือไม่ใช่มรรคญาณ

มรรคนะมันหมุนใช้ใหม่ คูสิคูเราฝึกสิ เห็นใหม่...เราจะบอกเลย พระไตรปิฎกเป็นตำราทำอาหาร เราซื้อตำราทำอาหาร แล้วเรามาฝึก ฝึกทำอาหาร ตำราทำอาหาร กับการทำอาหารต่างกัน เวลาภาวนาเราทำอาหาร เวลาที่เราทำอาหาร มันจะสุขขึ้นมา เนีย..เรารู้ของเรา สิ่งทีเรารู้ของเรา เนียตำราอันหนึ่ง พระไตรปิฎกเนี่ยตำราทำอาหาร แต่เราเนี่ยเราทำอาหาร อาหารที่มันสุขขึ้นมา เนียใจมันหมุนอยู่ ถ้าใจมันหมุนอยู่ มรรคญาณเนี่ยมันหมุนอยู่ เราทำของเราอยู่ มันปล่อยๆ

เหมือนเราฝึกทำอาหาร เราฝึกทำอาหารดูสิ ร้านอาหารที่พ่อครัวแม่ครัวในร้านอาหารเห็นไหม เขาชำนาญของเขามากนะ เพราะเขาทำทุกวัน ทำอย่างนั้น ทำซ้ำทำซาก ทำตลอดเวลา ทำจนชำนาญมาก ชำนาญขนาดไหน เราฝึกของเรา เราทำของเรา ปัญหามันพิจารณาของเรา มันปล่อยของเรา พอมาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ พ่ะ นี้ไง..ฟังเทศน์ทีเดียวเป็นสุดมยปัญญาก็มี จินตมยปัญญาก็มี ภาวนามยปัญญาก็มี “อยู่ที่ใจ” ถ้าจิตมันสมควรมันสมควรของมันแล้ว ฟังทีเดียวมันจุดประเด็น มันพับเดียวเลยนะ พอพับเดียวเลย มันเป็นไป จิตนี้เร็วมาก

นี่พอเราไปคิดเนี่ยเห็นไหม ลัดสั้นๆ ลัดสั้นนะกว่ามันจะลัดสั้นนะมันต้องมีที่มา แเบงก์พันเห็นไหม แเบงก์พัน เงินแบงก์พัน แเบงก์พันเหมือนกัน คนเราดูสิ บางคนทำงาน แบบว่าเงินเดือนสูงมาก แเบงก์พันเนี่ยมันเป็นของเล็กน้อยเลย กรรมกรแบกหาม แเบงก์พันมันทำงานหลายวันนะ กว่ามันจะได้เงินพันหนึ่ง แเบงก์พันมีเท่ากับแบงก์พัน แต่คนทำงานที่จะได้แบงก์พันเนี่ย มันหลากหลายอาชีพของคนมันหลากหลาย แต่อาชีพที่เขาทำมีผลตอบแทนมาก โอ้ย..แบงก์พันมันของเล็กน้อยมากเลย ทำวันเดียวได้ตั้งหลายใบ โอ้ยบางคนทำสิบวันยี่สิบวันไม่ได้ถึงใบ

การภาวนาก็เหมือนกัน จิตที่มีพัฒนาการของมัน เนี่ยดูภาวะของคนเวลาฟังเทศน์ฟังธรรมใจคนไม่เหมือนกัน คนเทศน์อันเดียวกันนี้แหละ แต่เวลาฟังขึ้นมา คนรับนะรับหลากหลายมากเลย ความหลากหลายอันนี้เห็นไหม ความหลากหลาย มันถึงว่ามันเป็นจริตนิสัย ที่อำนาจาสนาของแต่ละบุคคลนี้ พอมันฟังไป มันฟังไปแล้วมันกระทบทีเดียว เนี่ยภาวนามยปัญญา คำว่าภาวนามยปัญญามันเป็นปัญญาที่ละเอียด ที่มันทำลาย ทำลายตัวมันเองเลยนะ

ปัญญาของเรา ปัญญาที่เป็นปัญญาทางโลก มันทำลายตัวเองไม่ได้ มันทำลายตัวเองไม่ได้ เพราะอะไร เพราะตัวจิตคือตัวพลังงาน ตัวจิตคือตัวพลังงาน ตัวนี้เป็นตัวพลังงาน แล้วพลังงานมันสร้างความคิด ความคิดคือปัญญาของโลก แล้วปัญญาของโลก มันเกิดจากพลังงาน พอเป็นปัญญาออกไป ปัญญามันออกไปมันก็สื่อสาร เป็นสื่อสารไปจากข้างนอก มันจะย้อนกลับมาทำลายตัวมันเองไหม มันไปตามกระแสมันจะกลับมาทำลายตัวมันเองได้ไหม

แต่ถ้าเป็นภาวนามยปัญญาเห็นไหม ปัญญาอย่างนี้ มันที่ว่าปัญญาจากสมอง ปัญญาจากโลก ปัญญาจากสมอง ปัญญาเนี่ย ความคิดไม่ใช่จิต มันเกิดจากความคิด มันเกิดจากการใช้สมอง สมองมันสั่งการ สั่งให้ร่างกายเคลื่อนไหวไป คำพูดนี่ก็เกิดจากสมอง แต่ปัญญาของจิต ปัญญาเกิดจากพลังงานไง ตัวพลังงานคือตัวจิต พอตัวจิตสงบเข้ามาที่ตัวมันเห็นไหม สงบเข้าที่ตัวมัน แล้วตัวมันออกเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม แล้วมันวิปัสสนา วิปัสสนาไป ภาวนามยปัญญานี้.. มันรู้ ภาวนามย

ปัญหาคือปัญญาถอดถอน ถอดถอนความยึดอัดขัดข้องในใจ ถอดถอนทิฐิภูมิมานะที่มันหลงผิดในใจ มันหลงผิดโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันหลงผิดมาจากจิตเดิมแท้ จิตได้สำนึก มันไม่ใช่หลงผิดจากที่เราคิดผิดกันนี้

เราเป็นชาวพุทธใช่ไหม พระพุทธเจ้าสอน พ่อแม่สอน เราเชื่อพ่อแม่กัน มันเป็นความคิด ประเพณีวัฒนธรรม ความคิดจากสมอง ความคิดจากความเกรงอกเกรงใจ ความคิดจากสังคม สังคม จะตึนินินทา ประเพณีวัฒนธรรม เราทำผิดประเพณีแล้วประเพณีจะลงโทษ ประเพณีจะขับออกจากสังคม เห็นไหม เรากลัวประเพณีลงโทษ เราก็ก่ย์ทำตัวเราเป็นคนดี มันเป็นเรื่องความประพฤตินะ มันไม่ใช่เรื่องการถอนกิเลสหรอก

ความถอนกิเลส จิตมันต้องสงบเข้ามาเป็นตัวมัน พอเป็นตัวมันแล้ว มันจะกลับเข้าไปที่ตัวมัน แล้วมันไปทำลายที่ตัวมัน นี่การทำลายที่ปัญญาจะเกิด เนียภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญาคือ ปัญญาที่ถอดถอนตัวมันเอง ปัญญาที่ถอดถอนนะ คูสิเราทำงานขึ้นมา เราสร้างนั่งร้านขึ้นมา เราทำงานในที่สูง เรากล้าทำลายนั่งร้านเราไหม เราก็ก่ย์ เราก็ก่ย์ตกลงมาเองนะสิ ถ้าเป็นวัตถุเป็นโลกมันเป็นอย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นธรรมะ... มันยังทำลายตัวมันเองมันยังสะอาด มันยังทำลายตัวเองมันยังดี ยังทำลายยิ่งดี แต่ทางโลกทำลายคือการทำลายกัน ทำลายแล้วไม่ได้ผลตอบแทน ไม่ได้ผลตอบแทน นั่นมันเป็น เรื่องของวัตถุเห็นไหม เนีย.. “ความคิดทางโลกกับความคิดทางธรรม” ฉะนั้นนะภาวนามยปัญญา แล้ววิปัสสนามันซ้อนกันยังไง

สัมโอบหนึ่ง เราจะจับผลสัมนั้น เราเร่งเกียจเปลือกสัม เราจะหยิบผลสัมนั้นไปได้ไหม ผลสัมนั้นโอบหนึ่ง เราต้องการหยิบผลสัมนั้นเคลื่อนที่ไป แล้วเราเร่งเกียจเปลือกสัม ก็เร่งเกียจสัญญา เร่งเกียจความคิดของโลกียปัญญา เร่งเกียจความเป็นไปของโลก เราจะเอาปรมาตธรรม เราจะเอาความสะอาด เราจะเอาเนื้อสัมนั้นไปได้ไหม เป็นไปไม่ได้ เพราะเนื้อสัมนั้นอยู่ในเปลือกสัมนั้น

ฉะนั้นความคิดของเรา ความคิดจากกิเลส เพราะเราเกิดมาจากกิเลส กิเลสมันมีโดยธรรมชาติ เราเร่งเกียจมัน เราไม่เร่งเกียจมัน มันก็มีอยู่กับเรา มันก็คือเปลือกสัมที่คุมใจเราไว้ มารมันก็ครอบงำใจเราอยู่ แล้วเราจะทำความสะอาด เราก็ก่ย์ทำความสงบ คือเราต้องยอมรับความจริงว่ามันเป็นข้อเท็จจริงที่มันเป็นอย่างนี้ จิตเกิดโดยสมมุติ มันเป็นอย่างนี้ ความคิดเราเป็นอย่างนี้ เรามีกิเลสเป็นอย่างนี้

แล้วเราจะปฏิเสธว่ากิเลสไม่มี ไม่เอาเลย จะเอาวิมุตติสุข จะเอาธรรมะ จะเอาความสะอาด ไม่มี ถึงได้พูดกันว่าคนปฏิบัติทุกคนผิดทุกคน ผิดทั้งนั้น แต่พอจิตมันสงบเข้ามา พอทำความสงบเข้ามา มันเห็นถูก เห็นผิดขึ้นมา แล้วมันพัฒนาการขึ้นมา นั่นละมันจะเข้าไปสู่ที่ถูก แต่เพราะเราศึกษาธรรม พุทธเจ้า มันจะเกิดวิชาเป็นความจริง เป็นข้อเท็จจริง แล้วเป็นธรรมะจริงๆ

ศีล สมาธิ ปัญญา เกิดจากประสบการณ์ของจิต ที่เราฝึกฝนขึ้นมาแล้ว เป็นข้อเท็จจริง เป็นความจริง พอเป็นความจริง เห็นใหม่.. เนียสติก็เป็นสมมุติ ปัญญาก็เป็นสมมุติ สมาธิก็เป็นสมมุติ เห็นใหม่เป็นสมมุติทั้งนั้นนะ เพราะเราทำขึ้นมา สิ่งที่เป็นสมมุติขึ้นมา ถึงที่สุดแล้ว ปัญญาก็ต้องทิ้ง สติก็ต้องทิ้ง ทุกอย่างต้องทิ้งหมด ถ้าไม่ทิ้งมันเข้าสู่เป้าหมายไม่ได้

นี่ถึงบอกว่าพระไตรปิฎกเป็นตำราทำอาหาร นี่ไงทำอาหารเอาอะไรทำ สติปัญญานะ มรรค ๘ ก็เหมือนเครื่องมือในครัว ในครัวต้องใช้เครื่องมืออะไรทำครัวบ้าง นี่ไง สติ สมาธิ ปัญญา ก็เครื่องมือ เครื่องมือนะ ๘ ใจ เครื่องมือที่จะทำอาหาร แล้วอาหารเสร็จแล้ว เราจะเอาพวกนี้เอามา กินได้ไหม เครื่องมือทำอาหารไม่ใช่อาหารนะ ศีล สมาธิ ปัญญา มันเป็นสมมุติ มันเป็นเครื่องมือ ต้องอาศัย ต้องทำ แต่ถึงที่สุดแล้วนะ มันทั้งหมดเลย มันเป็นสมมุติทั้งหมด แต่จริงตามสมมุติ ตัวมันเองนะ มันเป็นทางอันเอก มัคโค

ทางอันเอกเห็นใหม่เข้าสู่ใจใหม่ เรามักนั่งอยู่นี่เรามาด้วยอะไร รถทั้งนั้นนะ รถเป็นเราใหม่ เป็นสิ ไม่เป็นจะซื้อมันมาหรือ มันซื้อมาเป็นชั่วคราว เนีย..สมมุติใจ รถเป็นของสมมุติ เราซื้อมันมา แต่ตัวเรารู้สึกว่า แม้แต่ร่างกายก็สมมุติ ร่างมันยังเจ็บไข้ได้ป่วย แล้วจิตใจเราละ จิตใจเป็นเรานะ จิตใจเรายังเป็นเราไม่ได้เพราะอะไร เพราะจิตใจเราก็อป่วย ป่วยด้วยโรคกิเลส โรคกิเลสค้นหาทะยานอยากมันอยู่ในหัวใจ ถ้าเราชำระล้างกิเลสค้นหาทะยานอยากออกจากใจทั้งหมด เราหายป่วย ใสสะอาดเป็นความจริงทั้งหมดเลย

นี่ไงจากสมมุตินี้แหละ พัฒนาการของมันขึ้นมาจนมันเป็นวิมุตติ วิมุตติหลุดพ้นเลย มันมาจากสมมุติทั้งนั้น แต่สมมุติตามความเป็นจริง ไม่ใช่บอกสมมุติแล้ว โอ๊ะ.. ภาวะทั้งนั้น สมมุติถูกรังเกียจนะ.. ในท้องเรานะมันมีของเสีย ในท้องเรานะ ถ้าเรารังเกียจนะผ่าท้องทิ้งเลย เรามีกระเพาะปัสสาวะ เรามีของเสียในร่างกายเรานะ เรากินเข้าไปนะของดีทั้งนั้น แล้วไปอยู่ในร่างกาย กระเพาะเรานะมีแต่ของเสีย นี่ก็เหมือนกัน จิตเรานะมันมีของมันอยู่อย่างนั้น เราก็ต้องแก้ไขไปตามความเป็นจริง

แล้วถึงที่สุด คุณ..พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ แล้วพระอรหันต์ที่สิ้นชีวิตไป นั่นละจิตมันออกไปนะ ไม่มีของสกปรกเลย ทั้งซาก ทั้งซากกระเพาะก็ไม่มี

ร่างกายก็ไม่มี มันจะมีของเสียไหม เพราะถ้าจิตมันพ้นจากกิเลสแล้ว มันจะมีของเสียไหม ของเสียคือป่วยทางจิตนะ ป่วยทางจิตคือป่วยทางอวิชชา ก็มันมีสิ่งที่เป็นอวิชชาหมักหมมในใจ สิ่งนั้นโดนทำลายแล้ว มันจะมีเหลืออะไร ในใจก็ไม่มีอะไรเหลือเลย ถ้าเหลือคือภพ แต่ต้องอาศัยตัวมันก่อนทำลาย ทำลายอย่างอื่นมา

เนีย..พระพุทธรเจ้าสอนอย่างนี้ ถึงบอกว่า ไม่ต้องไปกลัวว่าจะผิดจะถูกหรือถูก ทำไปซึ่งๆ หน้า เราฝึกงานไป เราจะตั้งบริษัทตั้งองค์กรของเรา พอเราทำสิ่งใดมันจะดีขึ้นเรื่อยๆ เราจะตั้งแล้วเราจะทำของเราดีขึ้นเรื่อยๆ เห็นไหม เราทำขึ้นไป บริษัทของเราจะมั่นคงขึ้นเรื่อยๆ เราจะบริหารจัดการของเราขึ้นไปเรื่อยๆ เราจะเข้าใจไปหมดเลย นี่พอเห็นอะไรรู้หมดเลย แต่ถ้าเราอ่านตำรามาไง คนเขาจะรวยเขาจะเป็นอย่างนั้นๆ แล้วก็คิดว่ากูรวยนะ คิดเอาเองไม่ได้ คิดเอาเองไม่ได้ ต้องฝึกฝน คิดเอาเอง แก้กิเลสไม่ได้ เราคิดได้กิเลสมันก็หัวเราะเยาะ หัวเราะเยาะนะ

นักปราชญ์เนีย.. หลวงตาท่านบอกเลย ปราศจาก ปราชญ์จนไม่มีเหลือใจ นักปราชญ์มันต้องมีความจริงใจ ถ้ามีความจริงใจนะ คนรู้จริงมีอะไรบ้างที่มันจะห้วนไหว แต่เพราะเราไม่รู้จริงซะไหม เราถึงได้ห้วนไหว ถึงได้โยกคลอนอยู่เพราะอะไร เพราะเราไม่รู้จริง ข้อมูลความจริงของเรามันไม่มี ถ้าข้อมูลความจริงของเรามีนะ รู้หมด มันมาจากไหนมันมายังไง ถ้ามันไม่รู้ว่ามันมาจากไหน มันมายังไง มันจะชำระความเล็ดเล็ดสลับของเรายังไง ความเล็ดเล็ดสลับในหัวใจ ทุกคนปฏิบัติใหม่ๆ อยากรู้เรื่องภพเรื่องชาติ อยากรู้อดีตชาติ เนีย..ความคิดหยาบๆ นะ เวลาปฏิบัติไปนะ ไม่เอาละ

คนปฏิบัติเนะ ผู้ที่ปฏิบัติ คุณ หลวงตานะท่านไปที่บ้านฝ่อ แล้วท่านไปอยู่ที่นั่น รุดงค์ไปไง แล้วคนก็เจ็บไข้ได้ป่วยมากซะไหม ท่านไปสวดมนต์เสร็จแล้วท่านก็คิดเชื้อ แล้วมันแทงอกนะ เนีย.. ท่าน มันจะตายไง ท่านบอกท่านไม่อยากตาย ไม่อยากตายเพราะอะไร ไม่อยากตายเพราะว่าท่านยังไม่จบสิ้น ถ้าตายตอนนั้นท่านจะไปเกิดเป็นพรหม ท่านไม่อยากตาย พอไม่อยากตาย ท่านก็กลับมาพิจารณาธรรมะโอสถจนท่านหายนะ พอมาพิจารณา พอถึงที่สุดแล้ว สิ้นกิเลสแล้วเนีย.. เอ้า..ตายเมื่อไหร่ก็ได้

เราถึงเวลาจริงๆ ขึ้นมา เราไม่อยากตาย นี่พูดถึงเวลาภาวานะ มันไม่อยากตาย มันรู้ว่าตัวเองจะเกิดเป็นพรหม ถ้าเรายังสงสัย สงสัยนะ อย่างเราจะตายจะเกิด เรายังปฏิบัติขึ้นไป ถ้าเราจะตายไป เกิดเป็นพรหม เพราะอะไร เพราะมันต้องเป็นหมื่นๆ ปี แล้วชีวิตเรามากี่ปี เวลาคนปฏิบัติจริงๆ ขึ้นมาแล้ว ไม่อยากไปเทวดา ไม่อยากไปไหนทั้งสิ้นเลย อยากปฏิบัติให้สิ้นไป

เพราะอะไร เพราะเวลาเรารู้เวลาของเรา เรารู้เวลานะ เหมือนตลาดนะ เขาปิดแล้วเขาเลิกขายแล้ว เราทะเล่ทะเล่ล่าหอบเงินจะมาซื้อของ จะไปซื้ออะไร ก็ไปซื้ออากาศไป มันไม่มีตลาดให้มันซื้อแล้วนะ นี่ก็เหมือนกันชีวิตเรามีอยู่ ทำไมถึงไม่ต้องการ ไม่อยากจะไปที่อื่น ไม่อยากจะไปเกิดสถานะไหนทั้งสิ้น เพราะสถานะนะ มันรู้แหละ มันรู้ว่ากาลเวลามันเท่าไร

สถานะมันอยู่ปัจจุบันนี้ ปัจจุบันพยายามภาวนาของเรา ตั้งสติของเรา แก่ใจของเรา เอาเราให้ได้เลย ไม่ต้องไปที่อื่น ไปที่อื่นมันต้องพักที่อื่น แล้วมันต้องไปรู้เห็นของมัน ถ้าไม่รู้เห็นมันจะเข้าใจได้ยังไงว่า เนี่ยเวลาเราไปนะ ไอ้การย้อนอดีตชาตินะ มันย้อนไปได้ พระพุทธเจ้ายังย้อนไปได้เลย สิ่งนี้มี ถ้าสิ่งนี้ย้อนไม่ได้ละ มันจะมาเป็นเราไม่ได้ มันจะมาเป็นจิตนิสัยเราไม่ได้

แล้วเวลาคณปฏิบัตินะ ถ้าครูบาอาจารย์ท่านรู้จริงเห็นไหม ดูหลวงปู่มนสิ หลวงปู่มนท่านสมัยอยู่หนองผือละ พระองค์ไหนภาวนาดี ภาวนาเข้มข้นนะ ท่านจะจี๋เลย แต่พระองค์ไหนภาวนาแล้วนะ มันภาวนาไม่ได้ไง ภาวนาไม่ได้ ถึงว่ามันตั้งใจ จงใจ ตั้งใจจงใจทำมากเลยนะ แต่มันเป็นได้แค่นั้น เช่นเหมือนผลไม้ ผลไม้มันอ่อนละนั่นมันตกจากต้น มันเป็นอย่างผลไม้ที่อ่อน มันก็เน่าเสีย ถ้าผลไม้มันแก่ มันหลุดจากขั้วมา มันสุกเน่าๆ

จิตของเราก็ก็นั่นแหละ เหมือนผลไม้ ดูสิ เห็นไหม..ดูเกสรออกมา เวลาลมพัดมัน มันปลิวหลุดจากขั้วมันนะ มันจะเป็นผลได้ไหม ใจของคนมันสร้างมานะ มันอ่อนแอ มันไม่มีหลัก มันขยับมันเพียรจริงอยู่ เหมือนปัจจุบัน มันเข้มแข็งของมัน แต่พื้นฐานนะ พื้นฐานนะมันไม่ได้ เนี่ยปฏิบัติ ครูบาอาจารย์บางที่ท่านรู้ละ นี่พอปฏิบัติไปเห็นไหม พอปฏิบัติไป..มันก็ได้แค่นั้นละ

คือการปฏิบัติสร้างบารมีไป ปฏิบัติสร้างคุณงามความดีเพื่อความดี คือขณะนั้นมันเป็นการพัฒนาจิตให้มันเข้มแข็ง ให้จิตนี้มันมีวุฒิภาวะ ให้มันพัฒนามันขึ้นไป แต่ถ้าเป็นผลไม้มันแก่ละ อย่างมะม่วง มันแก่จนเหลืองเลย หลุดจากขั้วเลย วางไว้เฉยๆ มันสุกเน่าอน มันสุกเค็ดขาด เพราะมันแก่ มันถึงได้ที่มันเลย ใจของเราที่สร้างมา ที่เรามาสร้างกันอยู่เนี่ย มันสร้างมาเพื่อเหตุนี้ สร้างมาเพื่อให้สิ่งนี้มันเข้มแข็ง มันควรแก่การงาน

แล้วคนควรแก่การงานนะ มันมองเหตุผลมองอะไร มันมองด้วยสายตา ไม่เหมือนโลกทั่วไปโลกทั่วไปนะ มองก็อย่างว่าผลประโยชน์ มองเพราะเกรงใจ มองอะไร แต่ถ้าเป็นธรรมนะ จิตนี้มันเป็นธรรมนะ สิ่งนี้เป็นความดี โลกเขาจะมาว่าผิด ว่าไม่ดีก็แล้วแต่ เราก็ว่าเป็นความดีของเรา เพราะว่าชนโคกับเขาโค คนที่หัวใจเป็นอย่างนั้นมันมีมากกว่า

ไอ้เราฉลาดหลักแหลมขนาดไหน เหตุผลเราอธิบายไปเขาไม่เข้าใจหรอก เพราะว่ามันเป็นวุฒิภาวะของเขา เขาไม่เข้าใจ แล้วถ้าเราไปอธิบายเขา มันยิ่งยุ่ง อันนี้พูดถึงการภาวนาว่าอะไรมันเป็นภาวนามยปัญญา อะไรเป็นสัญญา สัญญาทั้งหมด ภาวนามยปัญญา เกิดขึ้นมาต่อเมื่อเราทำจิตเราสงบ แล้วมันออกได้ใช้ของมัน แล้วขณะที่เราใช้นะ ไม่ต้องว่าจิตต้องสงบ เป็นสมาธิ อปปนาสมาธิ หรือว่าเป็นอุปปจารสมาธิ แล้วค่อยมาใช้ปัญญา ปัญหานี้ฝึกได้ตลอดเวลา

อย่างปัจจุบันเห็นไหม คูลี บางสำนักเขาสอนนะ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เขาใช้เป็นคำบริกรรมแทนนะ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจเนี่ย ชั้นที่ ๕ เนี่ย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เขาใช้เป็นคำบริกรรม เขาใช้เป็นคำบริกรรม ก็เหมือนกับเราใช้พุทโธ เขาใช้ท่องอย่างนั้น การที่จิตมันสงบจิตนี้มันมีหลักมีเกณฑ์ ใช้ความคิด เราออกตริก ออกใช้ความคิด ปัญญามันต้องฝึกไง เราทำสมาธิด้วย แล้วเราฝึกปัญญาคด้วย ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมา มันจะไล่ต้อน ไล่ต้อนให้การกระทำเราง่ายขึ้น มันสะดวกขึ้น เหมือนเราฝึกแล้วมันชำนาญขึ้น มันชำนาญขึ้นมันก็แข็งแรงขึ้น

คำว่าแข็งแรงคือสมาธินะ คนเราฝึกฝน คนเราออกกำลังกายทุกวัน ร่างกายจะแข็งแรงมาก พอจิตมันเริ่มฝึกของมันนะ จิตมันจะเข้มแข็งขึ้นมา พอจิตที่เข้มแข็งเหมือนผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่มันจะวินิจฉัยสิ่งใดได้ถูกต้องหมด เด็กมันจะไม่รู้อะไรเลย จิตที่มันอ่อนแอเหมือนเด็กๆ พออะไรมันกระทบขึ้นมา มันเข้าใจหรือ มันแยกแยะอารมณ์มันไม่ถูก แต่ถ้ามันเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา มันแยกแยะอารมณ์ แยกแยะความคิดได้ถูกต้องเห็นไหม การใช้ปัญญามันมีประโยชน์อย่างนี้ ประโยชน์ที่มันแยกแยะ มันใช้ปัญญาของมันเป็น

มันใช้ปัญญาเป็น แล้วมันแยกแยะเป็นว่าอะไรผิด อะไรถูก แล้วมันจะพัฒนาเข้าไปเป็นสมถะ มันจะเข้มแข็งขึ้น เข้มแข็งขึ้น จนถึงที่สุด ถึงที่สุดนะ ถ้ามันออกเห็น กาย เวทนา จิต ธรรม โดยจิต มันรู้ มันรู้เลย มันจะรู้ของมัน แต่ถ้าเราไม่พัฒนา เราจะรอ รอ รออยู่ แล้วเมื่อไหร่มันจะได้ผลนะ ฉะนั้นปัญญาถึงใช้ได้ เพราะปัญญาที่ใช้คือใช้ปัญญาฝึกฝน ฝึกให้มันเข้มแข็งขึ้นมา มันจะเป็นสมถะจะเป็นอะไรให้มันเป็นไป รู้เอง ตัวเองรู้เอง

แต่เป็นครูบาอาจารย์ เวลาท่านสอน ท่านสอนในระดับตั้งแต่ ๑ ๒ ๓ ๔ ขึ้นไป ตั้งแต่ระดับล่างขึ้นไปใช้ไหม ก็แบ่งมาเป็นเหมือนทางวิชาการ ต้องเป็นอย่างนั้นๆ กินข้าวจะต้องทำอย่างนั้น โห.. เวลาจำเป็นนะ เรากินด้วยช้อนก็ได้ ถ้าช้อนไม่มีมือก็ได้ ถ้ามือคั่วก้มลงกินก็ได้ เวลาข้อเท็จจริงนะ มันเป็นอุบายที่เราจะพัฒนาการของเรา ไม่ใช่ถือตายตัว ใช้ปัญญาเนี่ย มันฝึกคนขึ้นมา มันจะดีขึ้นมา ใช้ไป ใช้ไปเลย ฝึกถูกมันรู้ของเรา มันไม่ฝึกเลย ก็จะไม่รู้อะไรผิด อะไรถูก

เวลาปฏิบัติก็กลัวผิดทั้งนั้นเลย ไม่ทำอะไรเลยนะ แข็งทื่ออยู่อย่างนั้นนะ แล้วจะให้มันคิดมันก็ไม่ได้อีก ปฏิบัติไปเลย ผิดถูกแก้ไขได้ เพราะมันปฏิบัติผิดหมด ถ้าปฏิบัติถูกปั๊บคนนั่งภาวนา คูสิ ชาวพุทธเห็นไหม สำนักปฏิบัติเยอะแยะเลย นั่งภาวนานี้เป็นหมื่นเป็นแสน ไม่เห็นมีรอดมาสักคน ไม่มีเลย ไม่มี แต่ครูบาอาจารย์ของเราอยู่ป่าอยู่เขา ต่างคนต่างประพฤติปฏิบัติตามแต่ข้อเท็จจริง อยู่กับเสือ อยู่กับช้าง อยู่กับผี อยู่กับอะไรต่างๆ ให้ความกลัว ให้กิเลสตัณหา มันออกมาให้หมด อยู่คนเดียว ปฏิบัติคนเดียว ปฏิบัติโคนไม้ เนี่ยสำเร็จ!

ไอ้ปฏิบัติเป็นอุตสาหกรรมนะ ไม่เคยเห็นมาสักตัวหนึ่ง ไม่เห็นหลุดรอดมาเลยสักตัวเดียว เขาจะหมักเป็นน้ำปลาไง เอาปลาไปหมักอยู่ในสระนั้นนะ แล้วออกมาเป็นน้ำปลา กลั่นแต่เอาน้ำมันออกมา มันไม่มีอะไรเหลือมาเลย อุตสาหกรรรม เพราะเขาไม่เข้าใจถึงพันธุกรรมทางจิต จิตของคนมันหลากหลาย ความคิดความเห็นของคน คนเป็นโรคที่เป็นโรคแตกต่างกันมหาศาลเลย รักษาสูตรเดียวกันหมดเลย มันจะเป็นได้ยังไง เชื้อโรคมันก็คลุกคลี เชื้อโรคมันก็ติดกันไปหมด แล้วมันบอกมันจะหาย

แล้วคูสิ เวลาแม่ครัว เวลาที่ว่าพระไตรปิฎกคือตำราทำอาหาร ตำราทำอาหาร มันก็เหมือนกับเครื่องมือแพทย์ ถ้าเครื่องมือแพทย์มันดีเชื่อ คูสิไปผ่าตัดคนนะ บรรณาคีมากจะช่วยเหลือมึง เอาเครื่องมือดีเชื่อมาผ่าเข้าไป และกันไปหมดเลย พอทำสมาธิจะเอาเครื่องมือมาผ่าเชื่อ มันบอกว่าเสียเวลา เอ้า.. ความคิดของคนนะ เครื่องมือมันดีเชื่อ มันก็ต้องผ่าเชื่อ พอผ่าเชื่อ จะทำสมาธิ จะทำสมาธิ มันบอกเสียเวลา แล้วพอเครื่องมือมันดีเชื่อจะไปผ่าตัด มันบอกว่ามันจะหาย มันว่ามันจะหาย แล้วเวลาเป็นโรคขึ้นมามันรู้ใหม่ว่าจะเป็น

ปฏิบัติไปปฏิบัติไปเห็นไหม พอปฏิบัติไป โอ้โฮ..มีชื่อเสียงขึ้นมานะ โมฆบุรุษตายเพราะลาภ เขาเอาลาภมาให้คิดเชื่อ เอาลาภมาให้ โลกมันไหวแล้ว คลอนไปกับเขาแล้ว พุดเอาอกเอาใจ พุดเพื่อผลประโยชน์ไง มันดีเชื่อนะ พอเชื่อมันดีเชื่อเข้าไปแล้วเดี๋ยวมันก็ตาย เพราะไม่มีครูบาอาจารย์ไม่เคยประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีครูบาอาจารย์ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจะเป็นประโยชน์ นี่พุดถึงปฏิบัติแล้ว ไม่ต้องไปห่วงไปใย จะผิดจะถูกปฏิบัติไปจะรู้ ยังมีครูบาอาจารย์ยังรู้ได้ง่ายขึ้นเลย

ถาม : ตามคูจิต รักษาจิตต้องทำอย่างไรคะ

ตอบ : ตามคูจิตเนี่ยโดยธรรมชาตินะ โดยธรรมชาติ เวลาแดดออกขึ้นมา เวลาพระอาทิตย์ขึ้น แดดมันมีความร้อนไหม แดดมันโดยธรรมชาติเวลาที่มีความคิดออกไป ความคิดของคนพลังงานมันมี เวลาเราอยู่เฉยๆ พลังงานไม่ขึ้นนะ ความคิดไม่มีแต่พลังงานยังมีอยู่นะ

อย่างพระอาทิตย์ขึ้น คุณเมฆบังสิ เมฆบังสิ่งอะไรบังอยู่แสงมาไม่ได้ ความคิดของคนก็เหมือนกัน ความคิดบางทีเราสบายใจ ความคิดมันก็ไม่เห็น นี่ความคิดใจ ตามจิตที่นี้ตามจิต สิ่งนี้มันธรรมชาติอยู่แล้ว ความคิดเรามีอยู่แล้วนะ ทุกอย่างมีอยู่แล้ว มีอยู่ในหัวอยู่แล้ว แต่นี้โดยสัญชาตญาณของคน โดยสัญชาตญาณมันมีอยู่ มันก็มีอยู่เราก็คิดว่าเป็นธรรมดา ธรรมชาติใจ

แต่เวลามาศึกษาธรรมะพุทธเจ้า ปัญญาวิมุตติมันชำระจิตด้วยทางปัญญา ปัญญามันใช้ปัญญา ปัญญาคือความคิดใจ ที่ว่าปัญญาเป็นสมมุติ ปัญญาเป็นสมมุติ เนียโลกียปัญญา ปัญญาเป็นความคิด ถ้ามีสติปัญญามันเริ่มเะใจตัวมันเองเห็นใหม่ นี่การดูความคิด มันสำคัญตรงนี้ “สำคัญตรงที่มีสติ” คือว่า ความคิดกับเราเป็นอันเดียวกัน มันไม่เห็นหรอก เพราะว่าเวลาเราคิด มันไปกับความคิดหมดใจใหม่ พอมีสติปั้บ ความคิดเป็นความคิด สติเป็นสติ พอมันทันกันปั้บมันหยุด

เหมือนไฟ ถ้ามีสายไฟมันไปได้ตลอดเห็นใหม่ แล้วเรากดสวิตช์ เรากดคัทเอาท์ ไฟมันต้องเดินผ่านไปใช่ไหม ถ้าเรายกคัทเอาท์ออก ไฟมันจะไปได้ไหม สติของเรามันคัต ความคิดมันจะไปได้ ถ้าความคิดไปไม่ได้ ไฟเราเห็นนี้ ไฟมันมาเห็นใหม่ พอไฟมันมาปั้บ แสงสว่างมันจะเกิดใช่ไหม แต่ถ้าความคิดมามันหยุดเราไม่รู้ ถ้าความคิดเป็นเรา เหมือนเป็นคัทเอาท์ คัทเอาท์ใครต้องไปโยกมัน ถ้าเซฟทีคัทมันจะคิดเอง แต่ถ้ามันเป็นธรรมชาติของเรา เราต้องยกคัทเอาท์ เราต้องดึงออก ดึงออก ความคิดจะหยุด

สติ เนียตามดูความคิด คือของมีอยู่ทั้งนั้นเลย มันเป็นนามธรรม แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติใหม่ เราจะไม่เห็น เราจะไม่รู้ไม่เห็นมันใจ ของมีอยู่แต่เราไม่เห็น เนียของมีอยู่ จูสิ ร่างกายเรามีอยู่ ความคิดเราก็มีอยู่ ธรรมะก็มีอยู่แต่เราใช้ไม่เป็น พุทธะอยู่ที่ไหน พุทธโธอยู่ที่ไหน พุทธโธที่อยู่พลังงานคือตัวใจเรานี้แหละ แต่เราไม่เห็น เราไม่รู้ แต่ถ้าไปเห็น เห็นพุทธะให้ฆ่าพุทธะก่อนที่ว่เนีย แล้วบอกพุทธะเป็นยังงี้ เห็นพุทธะเป็นยังงี้ ก็มองบนอากาศสิ อากาศเป็นยังงี้ มึงเห็นไหม ไม่เห็นหรอก

แต่ถ้าสติปัญญาทันเห็นหมด สติปัญญา มหาสติมหาปัญญา สติปัญญาอัตโนมัติ สติ ปัญญามันทันความคิดหยาบๆ มหาสติมหาปัญญา มันทันความคิดในหัวใจ ความคิดที่ละเอียดกว่านี้ละ ความคิดมีหลายชั้นนะ ชั้นอย่างหยาบ ชั้นอย่างกลาง ชั้นอย่างละเอียด ชั้นอย่างหยาบๆ ความคิดเล็กๆ ความคิดสามัญสำนึก แล้วความคิดละเอียดเห็นใหม่ จูสิ..เราคิด เราวางแผน เราจะจัดการจะบริหารจัดการเต็มที่แล้ว แต่เพราะเรามีบุญคลากรมาก เรากลับบุญคลากรมันจะปกครองไม่ได้ เราคิดในหัวนะ แต่เราทำเฉยๆ ทำอึมๆ เนีย ไม่ทันเราหรอก

ความคิดมีหลายชั้น ความคิดจากข้างนอก ชั้นอย่างหยาบ เปลือกส้ม เนื้อส้ม เวลาปฏิบัติไป เห็นไหม เปรียบเหมือนผลมะพร้าว ผลมะพร้าวนะ มะพร้าวมันมีเปลือก ถ้าเราสามารถปอกเปลือก ทำลายเปลือกนะ เนี่ยความคิดเปลือก ความคิดจากข้างนอก เนี่ยเป็นพระโศดบัน เป็นพระโศดบัน เพราะอะไร ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ชั้น ๕ ไม่มีในเรา ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ คือ ไม่มีเราในทุกข์ ไม่มีเราในความคิด ไม่มีเราในความรู้สึก ความรู้สึกก็ไม่มีเรา เราก็ไม่มีในความรู้สึก นั้น เนี่ย..เปลือกมะพร้าวโดนปอกออก

เนี่ย..ความคิดหยาบๆ กะลามะพร้าว จากเปลือกมะพร้าวเห็นไหม มันจะมีกะลามะพร้าว จิตหนึ่ง จิตหนึ่งเปรียบเหมือนมะพร้าวลูกหนึ่ง ถ้าเราได้ปอกเปลือกมะพร้าวออกไป คือเราทำลายความคิด คือเปลือกออกไปแล้ว เป็นพระโศดบัน ถ้าเราได้ทำลายกะลามะพร้าว กะลามะพร้าวเป็นความคิดเหมือนกัน ความคิดที่ละเอียดขึ้นมา ถ้าทำลายกะลามะพร้าวออกได้ เวลาพิจารณาไป ชั้น ๕ อุปาทานชั้น ๕ ถอนอุปาทานหมด กะลาโดนลอกออกหมด เนี่ยพระสัทธาคามิ

ความคิดอีกความคิดหนึ่ง เนื่อมะพร้าว เนื่อมะพร้าวมันเป็นสิ่งที่.. มะพร้าวทั้งลูกนะ เนื่อมะพร้าวมีประโยชน์ที่สุด เพราะมันใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด คือตัวเนื่อมะพร้าวนี้ กามราคะ ชั้น อย่างละเอียดเกิดจากกามราคะ กามราคะ เห็นไหม คูติ กามคุณนะ โลกการสืบพันธุ์กัน การดำรงเผ่าพันธุ์ เกิดจากตัวนี้หมดเลย กามราคะ คูติ คุระหว่างข้อมูล คุความพอใจของเรื่องเพศเนี่ย มันอยู่ที่ความพอใจของใจดวงนั้น

ถ้าใจดวงนั้นมันรังเกียจ มันไม่พอใจจะไม่มีกามราคะ กามราคะเพราะใจมันมีข้อมูลของมัน กามราคะ ปฏิฆะ เนี่ยกามราคะ ปฏิฆะ เนี่ยมันจะถึงให้เกิดความผูกโกรธ ถ้าทำลายตัวเนี่ยทำลายเนื่อ เนื่อเนี่ยเป็นสิ่งที่ทำลายยากที่สุด ถ้าทำลายเนื่อมะพร้าวออกหมดเห็นไหม มันเหลือแต่น้ำมะพร้าวหรือ ใจมะพร้าว จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส ความคิดอันเนี่ย ความคิดในเนื่อมะพร้าวในน้ำมะพร้าว มันเป็นความคิดแบบอภิปารมัตตนะ น้ำมะพร้าวเห็นไหม น้ำมะพร้าวถ้ามันทำลายหมด ผลของมะพร้าวทั้งลูกเหมือนใจทั้งดวง ใจทั้งดวงที่ได้ลอก ได้ทำลายออกไป มันจะเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป

ถึงบอกว่าดูความคิด จะดูความคิดยังงี้ ดูความคิดก็คือดังสติ เพราะความคิดนะมันมีหลากหลาย มันมีหยาบ มีละเอียด ลูกศิษย์ปฏิบัติใหม่ๆ มาหาเยอะมาก โอ้โฮ..ความคิดมันละเอียด โห..ใจมันละเอียด เออมึงปฏิบัติไปเถอะ.. ไอนี้คือว่าเหมือนเด็กๆ นะ มันได้อะไร แม่ๆ เนี่ยโอ้โฮ..หนูได้ไอนี้มา โอ้ย..ไอนี้เขาให้ มันยังไม่ทำมาหากินเลยนะ ของเขาให้เป็นรางวัล ผู้ใหญ่ให้มันถือมา

อวด มันยังไม่ได้ทำกินเลยนะ ถ้ามันลงไปทำกินนะ ทำธุรกิจนะมันยากขนาดไหน คนลงไปทำกินนะ มันต้องทำต้องกิน ต้องหาต้องอยู่ ต้องซื้อต้องขาย มันยังต้องลงไปทำกินอีกเยอะนัก ฉะนั้นว่าจิตละเอียดไหม เดียวมีงู.. เดียวมีงู.. เพราะทุกคนเห็นใหม่ๆ นะ อ้อหือๆ ทั้งนั้นเลยนะ... แต่ต่อไปมันจะละเอียดๆ ไปเรื่อยๆ

การดูจิต การรักษาดูจิต การรักษาดูจิตนะ แม้แต่เราโดนกระทบ การรักษาดูจิต พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ละ พระพุทธเจ้าสอนว่า เรานะ ถ้าพูดถึงคนเสมอเรา ทำร้ายเรา ติเตียนเราได้ เราทนได้เป็นขันธอย่างกลางใจใหม่ คนที่อำนาจเหนือเราข่มขู่เรา ติณินินทาเรา เรามีความอดทนได้อันนั้นขันธอย่างหายบ คนที่ด้อยกว่าเรา คนที่ด้อยกว่าเรา เหมือนลูกน้องเรา หรือคนใช้ในบ้านเรา เขาติเตียนเราได้ เราได้ยินแล้ว แล้วเรามีความทนได้ อันนี้เป็นขันธอย่างดีมาก ขันธเห็นใหม่ ผู้ด้อยกว่า ผู้เสมอเรา ผู้ที่สูงกว่าเรา นี่ใจการรักษาดูจิต

เราก็ดูจิตเรา สิ่งที่กระทบเราเรารักษาดูจิตเราได้ไหม แล้วใช้ธรรมะมาเตือนเรา เตือนเราว่า..เราว่าเราเป็นคนดีใจ เราว่าเราเป็นคนดี คนที่ต่ำต้อย คนที่เขาไม่มีคุณค่าเลย เขาติณินินทา เขากล่าวร้ายเราเราทนได้ไหม นี่แค่การรักษานะ การรักษาคือว่าการรักษาการกระทบใจ ใจมันกระทบสิ่งใด ใจคิดสิ่งใด เรารักษาใจเราได้ไหม ถ้ารักษาใจได้ รักษาจากหายบๆ เข้าไป มันจะรักษาจากละเอียดเข้าไป รักษาจากละเอียดตั้งสติไว้ ถ้ามีสตินะ เพราะไม่มีอะไรกระทบ เราอยู่ของเราคนเดียว ไม่มีอะไรกระทบแล้ว ถ้าไม่มีอะไรกระทบแล้ว เราอยู่กับเรา เรามีสติทันความคิดเราไหม ถ้ามีสติมันจะทำให้

การรักษาดูจิต การรักษาดูจิตเอาจิตออกหาผลประโยชน์นะ เอาจิตออกใช้ซะ รักษาจิต ถ้าไม่ใช่จิต ถ้าจิตมันสงบแล้วเราไม่ได้ใช้มัน มันก็เสื่อมไปเป็นธรรมดา สิล สมาริ ปัญญา เป็นสมมุติ จิต อารมณ์ของจิตก็เป็นสมมุติ อารมณ์นะ แต่ตัวจิตมีจริงๆ ความรู้สึกเห็นใหม่มันเป็นสมมุติ แล้วถ้าเรารักษามัน เราทำตัวให้ดีขึ้นมา มันจะดีขึ้นมาได้ ดีขึ้นมา ประสาเราเนี่ย เราต้องเห็นเนื้องานก่อน ตอนนีเราจะไม่เห็นเนื้องาน เราจับเนื้องานคือจับตัวจิตไม่ได้ เห็นใหม่.. “ดูจิต จินจิตเห็นอาการของจิต” ดูจิต ดูจิต จิน จินเป็นตัวจิต จิตมีกำลังแล้ว เนื้องานของเราคือเราเห็นอาการของจิต ตัวจิตเห็นอาการของจิต

ตัวเนื้อสัมผัสกับเปลือกสัมผัส สัมมันอยู่ด้วยกัน มันไม่มีชีวิต มันไม่รับรู้อะไรกันเลย แต่ความรู้สึกมันมี ตัวพลังงานมีความรู้สึกอยู่แล้ว ความคิดก็เป็นอันหนึ่ง เวลาสัมผัสกับเปลือกสัมผัสอยู่ด้วยกัน คือเราคิดมันเป็นอารมณ์หนึ่ง, เราทันความคิด เพราะสัมผัสกับเปลือกสัมผัสมันแยกออกจากกัน เราเปลือกสัมผัสทั้งความคิดที่มันคิดผ่านไปแล้ว กับตัวของเราเห็นใหม่ เราทันความคิด นี่ใจ ดูจิตจินจิตมีกำลัง พอจิตมีกำลังคือเนื้อสัมผัส...

เนื้อสัมผัสมันมีชีวิตมันรับรู้ พอเนื้อสัมผัสมันรับรู้ มันมีเปลือกเพราะเปลือกมันห่อหุ้มเราอยู่ แล้วเปลือกเห็นไหม ถ้าเปลือก เปลือกมันเน่า เปลือกมันเสีย เปลือกมีหนอนไซ แล้วเปลือกต้องอยู่กับเรานะ น่าสะอิดสะเอียน... ความคิดอยู่กับจิตใจ จิตเวลามันคิดไม่ตื่นะ โอ้อโฮ... คิดได้ยังงี้วะ แต่ถ้ามันเป็นสัมผัสด้วยกันนะ มันไม่รับรู้หรอก เอ้า.. สัมผัสก็ต้องมีเปลือกสิ ถ้าหนอนมันเจาะเข้ามา มันก็เจาะไปด้วยสิ ก็เจาะเนื้อด้วย แต่ถ้ามันทันนะ มันรู้แหละ ความคิดที่น่าเกลียดน่ากลัว แล้วมันอยู่กับเราทำไม มันคิดทำไม นี่ไง...ถ้าปัญญามันทันเห็นไหม ถ้าปัญญามันทันมันมีกำลังของมันนะ

เนีย.. “จิตเห็นอาการของจิต” อาการของจิตคือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ชั้น ๕ ครอบงำจิตไว้ ทำสมาธิ พุทโธๆๆ เนีย มันทะลุจากชั้น ๕ เข้าไป พุทโธๆ คือสัญญาเราคิดใจ พุทโธเห็นไหม เราคิด สัญญาว่ามีใจไหม นึกพุทโธๆ เห็นไหม มันเป็นสังขาร สังขารนะ พอมันคิดเป็นพุทโธเป็นรูป เห็นไหม เป็นรูปเห็นไหม เวทนาเรารู้ว่า พุทกับโธ มันต่างกัน เวทนา วิญญาณรับรู้รับรู้เนีย เนียคือชั้น ๕ พุทโธๆๆ จนพุทโธ จนชั้น ๕ มันเข้าไปถึงตัวของสัมผัส เปลือกสัมผัสทิ้งไป “นี่คือสมาธิ”

สมาธิคือตัวพลังงานเลยๆ คือตัวจิต พุทโธๆ เนียก็เปลือกสัมผัส ปัญญาอบรมสมาธิ มันก็ลอกเปลือกสัมผัส ถ้าลอกเปลือก ปอกชั้น ๕ ได้ เข้าถึงตัวพลังงานคือ ตัวสมาธิ เนียจิต.. จิต เขาจิต เพื่อให้เป็นสมาธิ เพื่อให้ถึงตัวของสัมผัส แล้วเนื้อของสัมผัสเนีย.. มันอยู่กับเปลือกสัมผัสเนีย... มันต้องรับรู้กันว่า เนื้อของสัมผัสกับเปลือกสัมผัส ไม่ใช่อันเดียวกัน ความคิด ความคิดกับพลังงาน มันคนละอันกัน.. ความคิดกับจิตนะ จิตไม่ใช่ความคิด ความคิดไม่ใช่จิต มันอยู่ด้วยกันแต่ไม่ใช่อันเดียวกัน มันอยู่ด้วยกันมันสัมผัสกันมันรู้กัน

พอมันสัมผัสมันรู้กันนะ สัมผัสรู้กัน สัมผัสรู้กันเนียสัญชาตญาณ มันก็อยู่ด้วยกันโดยสามัญสำนึก แต่ถ้าเป็นธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นธรรมที่เราสร้างขึ้น มา สมาธิ จิตเห็นอาการของจิต สัมผัสสัมผัสกับเปลือกสัมผัส มันก็เปลือกสัมผัสเป็นของไม่ดี เปลือกสัมผัสเป็นของที่ไม่มีรสชาติ เปลือกสัมผัสเป็นของที่ไม่มีคุณค่า ทิ้งมันไป ทิ้งมันไป ทิ้งมันไป ทิ้งไปถึงที่สุดมันขาด นี่ไง.. โสคาบัน โสคาบัน เหมือนกัน เนีย..การรักษาจิต จิต.. (หัวเราะ) พุดทุกวันเลยละ แต่คนก็ยังงงนะ ถ้ามทุกวันเหมือนกัน

ต้องทำอะไร การดูจิตการรักษาจิต ทำอย่างที่เราพูดเนีย ต้องทำอะไร ต้องทำอะไรก็ต้องตั้งสติ สำคัญคือสตินะ สำคัญคือสติ มันก็มีอีกอันหนึ่ง อีกอันหนึ่งที่เรารู้ เราพูดแบบพระป่า เราพูดแบบพระกรรมฐาน พระกรรมฐานเราเป็นพระปฏิบัติ พระปฏิบัติเราลงคลุกกับพื้นที่ คือลงคลุก

กับตัวจิตเอง คือสติ สมาธิ ปัญญา เกิดจากจิต ความสมมุติก็เกิดจากจิต มันอยู่ที่จิตเรา จิตเนี่ย พลังงานเฉยๆ จะสร้างอะไรก็ได้ สร้างเป็นอาชีพ สร้างเป็นความคิดทางโลกก็ได้

สร้างเป็นธรรมะ สร้างเพื่อความเป็นสมาธิ สร้างเพื่อกำลังขึ้นมา มันก็สร้างได้ สิ่งที่เราสร้างก็เป็น สมมุติสร้างขึ้นมา สร้างเป็นธรรมะ สังฆธรรม อริยสัจจ์ แต่เวลาจิตมันสำเร็จ มันกลั่นออกมาจาก อริยสัจจ์ มันกลั่นออกจากความคิด ออกจากสิ่งที่เป็นสมมุติ แต่เราต้องทำขึ้นมา ทีนี้ถ้าเราทำขึ้นมา มันเป็นจริงขึ้นมาแล้ว ถึงผู้ที่เห็นจริงรู้จริง จะพูดได้ตามความเป็นจริง เห็นจริงไปหมดเลย ถึงต้องทำ ยังไง ต้องทำต้องฝึกต้องฝน ต้องฝึกต้องฝนนะ ฝึกฝนเราขึ้นมา

เนี่ยพูดแบบพระป่า พระป่าคือทำตามข้อเท็จจริง แต่ถ้าเราศึกษาทางวิชาการ อย่างที่ว่าเนี่ย.. มันจะเอาวิชาการมาชิงไว้ แล้วมันก็ชิงให้ตัวเราอยู่กับทางวิชาการ กลัวผิด กลัวพลาด ประสาเราเนี่ย ทำสักแต่ว่า ไม่กล้าทำเต็มไม้เต็มมือ เพราะว่าทำแล้วก็กลัวผิดไง กลัวผิดกรรมพระพุทธเจ้า กลัว ผิดๆ เพราะกลัวอยู่อย่างนั้นไง ผลมันก็เลยได้แต่ความกลัวมาไง แต่ถ้ามันจะผิดจะพลาด อ้าว.. คนที่ ทำงานไม่เคยผิดเลยไม่มี พระพุทธเจ้าผิดมา ๖ ปี หลวงปู่มั่นท่านก็ผิดมาตั้งเยอะ ท่านแก้ไขตัวท่านมา เห็นไหม..ครูบาอาจารย์ท่านอยู่กับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นก็แก้มาตลอด

เราเองพูดถึงความผิด เราก็ผิดมาเยอะมาก เมื่อวานก็พูดถึงชาศพเห็นไหม อาจารย์บอกว่าผิด เรายังงงอยู่เลยผิดได้ยังไง ท่านบอกเรา.. เรายังเถียงในใจนะ ก็เวลาภาวนาไป ก็ผิดจริงๆ นะ แต่ขณะที่ เราเห็นนะ ขณะที่จิตเรายังเป็นเด็กน้อยอยู่นะมันก็.. คูสิ เด็กมันน้อย มันก็ร้องไห้งอแง งอแง มัน อยากเอาของมันอย่างเดียวนะ

จิตที่มันอ่อนแออยู่ มันก็ตีโพยตีพาย เรียกร้องแต่ผลประโยชน์อย่างเดียว ปฏิบัติแล้วจะให้ คะแนนเลย นั่ง ๒ นาทีบอกเป็นพระอรหันต์ ครูบาอาจารย์ท่าน พระพุทธเจ้าปฏิบัติ ๖ ปีนะ เรานั่ง ๒ นาทีนะ จะเอาพระอรหันต์ให้ได้เลย ไม่ได้ก็ร้องไห้แล้ว ผิดงอแงๆ เห็นไหมจิตเราอ่อนแอ แต่ถ้าเอา จริงเอาจริงเราจะสู้ได้ เราจะทำได้ แพ้ก็เลสบอย นั่งก็ปวดขา เดินจงกรมก็ปวด ท้อบอย ถ้าจะเอาชนะ นะ

คูสิ เวลาพระพุทธเจ้าเนาะ เป็นพระโพธิสัตว์ สมัยที่พระพุทธเจ้ามาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ สร้าง บุญญาธิการมามาก แต่ขณะที่เป็นเดมิย์ปั๊ เนี่ย..ขันติบารมี พระพุทธเจ้าเนาะ ชาติหนึ่งจะสร้างบารมี เป็นพระพุทธเจ้าด้วยขันติบารมี บอกว่าคนเนี่ย..เป็นคนทีอดทนมาก ไม่เจ็บ ไม่ปวด ไม่ร้องกับสิ่งใด กษัตริย์ไม่เชื่อ กษัตริย์ที่เป็นนักปกครองไม่เชื่อ ทดสอบ ทดสอบเลย เอาดาบมานะ จับหนูเนี่ยตัดหูเลย เจ็บไหม เหย จมูกเนี่ยตัดจมูกเลยเจ็บไหม ก็จะให้พูดไป เดมิย์ปั๊ถือขันติบารมี

มีอยู่ชาติหนึ่งนะ พระพุทธเจ้าเนี่ย ถือว่าถือขันติبارมี แต่ก็มีเทวทัตเกิดเป็นกษัตริย์ไง เทวทัตนั้นก็ทดสอบ ตัด ตัด ตัดทีละชิ้นๆ เลย กว่าจะเป็นเจ้าชายสิทธัตถะเนี่ยสร้างนะ เวลาเสียสละทานเห็นไหม มีใครบ้าง ถ้าเรามีครอบครัวนะ ลูกเมียทุกคนจะรักมากที่สุดเลย ถ้าเขาขอลูกเมียเรา ทำไมไม่ขอเราละ เขาไม่ขอเขาขอลูกขอเมีย ถ้าเมียก็เหมือนกัน เขาขอสามีขอลูก เราให้เขาไหม ขอเพราะอะไร เพราะมันสะท้อนหัวใจ

พระเวสสันดรให้หมด ขอสมบัติก็ให้ ขอพระราชวังก็ให้ ขอช้างศึกก็ให้ ขอเมียก็ให้ ขอลูกก็ให้ เจ็บปวดไหม สิ่งที่จะได้มันต้องสร้างมา ถ้าไม่ได้สร้างมา มันไม่เป็นปฏิภาณไหวพริบ มันเป็นวุฒิภาวะของจิต พันธุกรรมทางจิตมันสร้างมาอย่างนี้ แต่ละชาติเสียสละมาสร้างมา สร้างมาก็ได้ผลตอบแทนมา จิตนั้นได้พัฒนาการมา เนี่ย...บุพเพนิวาสานุสติญาณ พระพุทธเจ้าพัฒนาการมาตลอด

ในปัจจุบันนี้ชาวพุทธเราถึงจะเสียสละกัน เสียสละเพื่อเราจะสร้างหัวใจของเรา เราก็สร้างหัวใจของเรา เพราะถ้ามันปฏิบัติชาตินี้ ได้ชาตินี้ ก็เอาชาตินี้ ถ้าชาตินี้ไม่ได้ขึ้นไป มันจะพัฒนาจิตนี้มีคุณภาพมากขึ้น มีคุณภาพมีวุฒิภาวะที่เข้มแข็งขึ้น ถ้าปฏิบัติมันจะดีขึ้นๆ เนี่ยการเสียสละของเรา นี่ การเสียสละเห็นไหม

จะถามว่า.. แล้วจะเอาชนะยังไง ท้อแท้บ่อย ก็ต้องคิดอย่างนี้ คิดอย่างนี้ดูสิ..ตัวอย่างมี พระพุทธเจ้ามี หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นมี ท่านทุกข์ยากมาก หลวงตาเมื่อ ๒ วันนี่ เขาไปแจกหนังสือที่วัดเห็นไหม ใครจะลำบากไปยิ่งกว่าหลวงปู่มั่น ไม่มี ขนาดหลวงปู่มั่นนะ หลวงปู่เจี๊ยะเนี่ย วันไหนบิณฑบาตมาได้อาหารดีๆ นะ ร้องไห้เลย เราก็ถามทำไม...

สมัยอยู่กับหลวงปู่มั่นนะ ได้ปลาสดตัวเดียว.. มันเหมือนกับได้กุ้งใหญ่เบ้อเร่อเลย แล้วหลวงปู่เจี๊ยะเล่าให้ฟัง หลวงปู่เจี๊ยะท่านเป็นลูกเศรษฐี อาหารถ้าปลาไม่สดอยู่ที่บ้านนะ ท่านเล่าให้ฟัง เด็กๆ ท่านอยู่ริมทะเล อาหารถ้าไม่สด พ่อแม่ทำให้กินนะ นี่ท่านพูดเองนะ ท่านปัสสาวะใส่เลย ไม่นั่นก็เอาตัวเองกลืนทับเลย พ่อแม่ต้องทำอาหารอย่างดี อาหารต้องทำสดๆ นะ

หลวงปู่เจี๊ยะ แล้วพอท่านจะออกธุดงค์ พ่อแม่ร้องไห้ ลูกเอ๊ย ลูกก็กินยากแสนยาก ก็เลี้ยงลูกมาทำไมจะไม่รู้ว่าลูกจะอยู่ได้ไม่ได้ แต่จะไปอยู่กับหลวงปู่มั่น จะไปอยู่กับหลวงปู่มั่น ท่านไปพ่อแม่ก็เป็นทุกข์เป็นยากมาก พี่สาวทุกข์มากเลยเพราะเลี้ยงน้องมา แล้วรู้ว่าหลวงปู่เจี๊ยะเป็นคนกินอยู่ยังไง แล้วจะต้องไปอยู่กับหลวงปู่มั่น แล้วหลวงปู่เจี๊ยะท่านพูดกับเรา.. “ไอ้หงบฏจะบอกมึง ความลำบากห้ามบอกใครนะ เวลาไปอยู่กับหลวงปู่มั่น กินข้าวกับกล้วย” กล้วยหอมเนี่ย.. ท่านกินไม่ได้ อาหารที่เขา

ใส่มากินไม่ได้ ท่านกินข้าวเหนียวนะ ไปอยู่ทางเหนือละ กินข้าวกับกล้วย คือกินอะไรไม่ได้เลย แต่อยากปฏิบัติ

เวลาท่านบิณฑบาตมา ท่านได้อยู่กับหลวงปู่มัน ชาวเขานะ เราอยู่กับพวกกะเหรี่ยง เวลากะเหรี่ยงนะ เขาเพื่อ เขาแบบว่า..เขามีเป้าหมายนะ เขาบอกว่าถ้าเขารวยนะ เขาจะกินปลาทุกกับน้ำผึ้งทุกวันเลย เพราะกะเหรี่ยงนะอยู่ในป่า น้ำผึ้งเนี่ยสุดยอดอาหารของเขากับปลา เพราะปลาน้ำจืดมันอยู่ทะเลใช้ไหม กว่ามันจะเข้าไปถึงในป่า มันไปยากมาก อยู่ในป่าในเขานะ อาหารสุดยอดของเขาคือน้ำผึ้งกับปลา ถ้าผมรวยนะผมจะกินน้ำผึ้งกับปลาทุกวันเลย เวลากะเหรี่ยงมันเพื่อ มันมีเป้าหมายชีวิตนะ ถ้าผมมีดังคั้นะ ผมจะกินปลาทุกกับน้ำผึ้งทุกวันเลย เนี่ย..คนที่มันอยู่ในภูมิประเทศอย่างนั้น

แต่นี้พอหลวงปู่มันท่านอยู่อย่างนั้นนะ มันทุกข์ยากอย่างนั้นนะ มันทุกข์ยากเพราะอะไร เพราะเราอยู่กับธรรมชาติ เราอยู่อย่างนั้น แต่ในเวลาพวกเรา เวลาพระเราไปรู้คงเห็นใหม่ พอไปในป่าในเขาก็อยากจะไปพัฒนาๆ ในหลวงท่านถึงบอกไว้ มันต้องพัฒนาจากตรงนั้นนะ คือภูมิประเทศทรัพยากรเขาเป็นอย่างนั้น เราจะพัฒนาให้เขามาเป็นแบบสาธารณูปโภค มีทุกอย่างพร้อมไม่ได้ เขาต้องใช้ของเขาอย่างนั้น เราต้องพัฒนาให้เขาอยู่ของเขาให้ได้อย่างนั้น

ฉะนั้นไอ้ความที่ว่าจะรักษายังไง จะท้อแท้.. เราคงจะมาเยอะนะ แล้วเราอยู่กับครูบาอาจารย์มาเยอะ หลวงปู่มันเราไม่ทัน แต่หลวงตา หลวงปู่เจี๊ยะ ท่านจะเล่าเรื่องให้ฟังมาก ฉะนั้นเวลาเมื่อก่อนเราปฏิบัตินะ เราจะเอาหลวงปู่มัน หลวงปู่เสาร์เป็นแบบอย่าง คือเวลาเราปฏิบัติ เวลามันท้อถอยนะ ความเพียรมันจะไม่ได้จี๋เล็บของหลวงปู่มันเลย เราจะเตือนตัวเองตลอด เวลาเราเดินจงกรม นั่งสมาธินะ ความขยันหมั่นเพียรเรา ไม่ได้จี๋เล็บครูบาอาจารย์เลย พอนั้นปั๊บ...มันก็ฮึดขึ้นมาละ

บางทีภาวนาไปทั้งวันทั้งคืน เราอดอาหาร อดนอนนะ อดอาหารด้วย ไม่นอนด้วย ถือนะสัจฉิกด้วย แล้วเดินจงกรมทั้งวัน ทั้งคืนตลอดเวลา ทั้งเพลียทั้งเหนื่อย อดอาหารเนี่ย กระเพาะมันไม่มีอาหาร เดินจงกรมไปมันเพลียไหม แล้วแดดเปรี้ยงๆ เปรี้ยงๆ นะ อีสานหน้าร้อนมันร้อนขนาดไหน พอมันหิวขึ้นมามันกระหายขึ้นมา น้ำเนี่ยน้ำประปา น้ำดื่มเนี่ยดื่มเข้าไป ให้มันมีกำลังขึ้นมาแล้วเดินจงกรมต่อ เพื่ออะไร เพื่อจะพ้นจากทุกข์ เบื่อหน่ายเต็มที มุมานะขยันหมั่นเพียร ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเราสร้างเหตุดีสิ่งนั้นมันก็ต้องดี

เวลามันท้อถอย เราเอาอย่างนี้มาปลุกเร้าเรา เราจะปลุกเร้าเราด้วยประวัติพระพุทธรเจ้า ด้วยประวัติของครูบาอาจารย์ แล้วการปฏิบัติของเราจะให้มันเป็นอย่างนั้น มันเป็นไปได้ไม่ได้ เพราะการปฏิบัติเรานั้นจะมีความผิด ความถูกในใจเราตลอด ความเพียรความเข้มแข็งขนาดนี้ละ ไม่ใช่จะถูก

หมด เพราะความเพียรความขยันหมั่นเพียรเนี่ย..มันเป็นสิ่งแวดล้อม ใจมันเป็นหรือไม่เป็น นั่งสมาธิ เพื่อต้องการใจให้เป็นสมาธิ ความขยันหมั่นเพียรมันเป็นกิริยาภายนอก ใจมันจะลงไม่ลง

ถ้ากิริยาภายนอกเข้มแข็งขนาดไหน ถ้าใจมันไม่ลงมันก็คือไม่ลง ถ้ากิริยาความเพียรภายนอกมันเข้มแข็ง ถ้าใจมันลงมันก็ดี บางทีปฏิบัติพอสมควรใจมันลง ใจมันพัฒนาใช้ปัญญา มันลงก็ดี มันเป็นโอกาสไง เป็นบางทีขียว บางทีขียวเนี่ยเข้มแข็งมาก ภาวนามากมันก็ลง บางทีขียวภาวนามันก็ไม่ลง ไม่ลงก็คือไม่ลง ไม่ลงก็ภาวนาไป ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เราสร้างเหตุ มันจะได้ไม่ได้ สร้างเหตุให้ดีขึ้นมา มันต้องเป็นไปได้ มันต้องทำของมันได้ มันธรรมดาเนะ มันแพ้อยเพราะกิเลสเป็นเรา ถ้ากิเลสเป็นเราทำอะไรไม่ได้เลย แต่ถ้ากิเลสไม่ใช่เรา

ที่ว่าเนี่ย ที่เรามาทำอยู่ เราทรมานกิเลส ที่เราแพ้ก็คือแพ้กิเลส ถ้าเราทรมานมัน เพราะตอนนี้เราจับกิเลสเข้าจนมุมแล้ว คือว่าเรามาปฏิบัติ เราไม่ไปไหน เราเดินอยู่ในทางจงกรม เอ้า.. กิเลสอยู่กับกู กูไม่ไปกิเลสก็ไปไม่ได้ เออ.. กิเลสให้ไปกูก็ไม่ไป กิเลสมันจนมุมนะ ที่นี้มันก็คั่นนะสิ พอดีน.. (หัวเราะ) มันจะสบายๆ จะกินดีๆ นอนดีๆ กิเลสก็ตัวอ้วนๆ ใจ ใจเราก็ตัวผอมๆ ใจ กิเลสมันก็หัวใจ ตอนนี้จับกิเลสมันมาจึงพืด แต่มันทุกข์ใหม่ ทุกข์ กิเลสมันทุกข์ไม่ใช่เราทุกข์ต้องพูดอย่างนี้ บอกกิเลสมีทุกข์ เพราะอยู่ที่สุขสบายแล้วไม่เห็นเอ็งเลย ไม่เห็นกิเลสเลย ตอนนี้กิเลสมันคั่นแล้ว เพราะจับกิเลสมันมาจึงพืด ใจใหม่ กิเลสมันต้องตากแดด กิเลสต้องเดินจงกรม

ถ้าพูดประสาเรานะ มันก็อยู่ที่พูดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเทียบบ่อนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาไปเที่ยวสวนเห็นไหม เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ท่านสะท้อนใจมาก เอ็มมีคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตายด้วยหรือ ถ้าอย่างนั้นมันต้องมีฝ่ายตรงข้าม คือ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ท่านคิดของท่านเอง ท่านถึงได้ออกราชวังไปหาการไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

โดยสังฆกรรมนะ เวลาพวกเราตายไป ถ้าคนเราถึงสิบถึงดี คือทำดีก็ทำ ทำชั่วก็ทำ ถ้าคนทำดีมาก ๆ นะ ไปสวรรค์เลย คนทำชั่วมาก เทวทัตตกนรกเลยไม่ต้องผ่านยมบาล พอไปผ่าน ยมบาลจะถามบ่อยเคยเห็นธรรมะไหม ทุกคนจะตอบว่าไม่เคยเห็น ท่านจะถามกลับ เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตายไหม เห็น นั่นคือธรรม เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันก็ต้องไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เนี่ย..การเห็นอันนั้นนะ ถ้ามันสะท้อนใจ ที่นี้ถ้ามันสะท้อนใจ “มันต้องคนที่มีวิฤติภาวะ” คือคนที่มีบุญในใจใจ คือคนที่ทำมาดี มันเห็นอะไรเนี่ยมันจะคิด

แต่ถ้าคนมันหยาบ เราสร้างบุญมาน้อยนะ มันเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันจะไปเอาทองไป มันจะไปทำงาน คนแก่ก็แก่ไปสิกูไม่เกี่ยว กูจะไปเอาแก้ว แหวน เงิน ทองงู้นนะ มันไม่คิด

หรือ เนียนหยาบต่างกันเห็นไหม อยู่ที่เราสร้าง อยู่ที่เราทำมา ฉะนั้นถ้าเรามีสติตอนนี้ปั๊บ เราก็มาสร้างปัจจุบันเรานี้ให้ดีที่สุด ปัจจุบันทำปัจจุบันเราให้ดี ให้ดีคือดีในศีลในธรรม ไม่ใช่ดีเรานะ ถ้าดีเราก็คือกิเลส ถ้าดีเรานะมันก็อยู่สุขสบายใจ ความดีของเรา เราก็ใช้ความคิดของเรา ความดีของเรา ไม่ใช่ความดีของธรรมะ

ความดีของธรรมะคือการเสียสละ นักเสียสละคือนักปฏิบัติ เสียสละจากข้างนอก แล้วก็เสียสละความคิด เสียสละกิเลสตัณหาออกไป เสียสละได้ใหม่ ความคิดความหมักหมมใจเอาออกจากใจได้ใหม่ เพราะเราเสียสละไม่เป็น เราถึงเอาออกจากใจไม่ได้ แต่ถ้าเราทำจากข้างนอก เราฝึกมา เราเสียสละมาจากข้างนอก เราเสียสละทาน เราเสียสละสิ่งความสะดวกของเราให้คนอื่น เราเปิดทางให้คนอื่น เราทำดีทั้งหมดเลยเสียสละจากข้างนอกเข้ามา มันฝึกเข้ามา แล้วมันจะมาเสียสละจากที่นี่ได้ เพราะมันฝึกมาจากข้างนอก มันจะเข้ามาข้างใน

พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ นี่ไงความดี ความดีของเราต้องดีในศีลในธรรม ไม่ใช่ดีแบบกิเลส ดีกิเลสมันจะอยู่แบบโลก คูสโลกเขาแข่งขันกันด้วยเฟอรันเจอร์ แข่งขันกันด้วยศตวรรษาคคี โลภธรรม ๘ โมฆบุรุษ เห็นไหม โมฆบุรุษตายเพราะลาภ ตายเพราะสักการะ ตายเพราะลาภ ยศ สรรเสริญ ตายหมดเลย เอวัง